

Nr 288.

Av herr **Branting**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om vissa ekonomiska stridsåtgärder.

Regeringen uppdrog i konselj den 31 december 1934 åt tre sakkunniga att företaga en förberedande utredning angående ingripande från samhällets sida på vissa områden av det ekonomiska livet. Med utgångspunkt ifrån de olika uppslag och åtgärder, som sedan 30 år tillbaka framkommit från skilda regeringar och riksdagar till lösande av problemet om »tryggande av arbetsfreden», anförde statsministern i de för den anbefallda utredningen uppdragna direktiven bland annat, att i riksdagens under de senaste årtiondena avlätna skrivelser något samlat program för arbetsfredsproblemets lösande icke framkommit. De positiva uppslag, som kom till synes i enskilda motioner, avsågo enligt statsministerns yttrande huvudsakligen förstärkning av medlingsförfarandet, förbud mot vissa kategorier arbetskonflikter jämte obligatorisk skiljedom, beredskapslagstiftning, legal reglering av vissa blockader samt bestämmelser på föreningsrättslagstiftningens område.

Det syntes nu statsministern angeläget, att problemet om arbetsfredens tryggande och därmed sammanhängande förhållanden upptoges i hela dess vidd och att man från början sökte klargöra såväl de allmänna utgångspunkterna för en lagstiftning som också de mål, man ytterst syftar mot. Det var av vikt att redan planläggningen av åtgärderna framstode såsom fullkomligt opartisk och syftande till en rättvis avvägning mellan olika, berättigade intressen. Arbetsfredens problem skulle kvarstå även efter en ytterligare partiell lagstiftning och måste nu angripas från vidare utgångspunkter än hittills. Arbetsfredens tryggande kunde icke längre betraktas såsom ett självständigt spörsmål, fristående från andra problem angående ingripande från samhällets sida på vissa områden av det ekonomiska livet. Om statsmakterna ansåge sig böra förhindra eller begränsa möjligheten för vissa samhällsgrupper att genom samfällt uppträdande vid ekonomiska motsättningar tillgodose sina intressen, borde också dessa grupper beredas nödigt och rättmätigt stöd gentemot andra måhända övermäktiga intressen. Härmed vidgade sig alltså problemet till att omfatta en rad betydelsefulla spörsmål rörande bland annat anställningsförhållanden och arbetsvillkor inom näringslivet.

Redan vid 1934 års riksdag framhöll undertecknad i en motion (I: 244), med utgångspunkt ifrån viss ifrågasatt strafflagstiftning berörande blockad, bojkott och andra stridsåtgärder, att den straffrättsliga regleringen av förhållandet emellan arbetare och arbetsköpare i vart fall icke borde forceras fram, innan det civilrättsliga underlaget för arbetsavtalets bedömande ens i

sina grunddrag föreläge. Det erinrades därom, att där icke det särskilda arbetsförhållandet reglerades genom avtal mellan parterna, saknas i vår lag normgivande och generella bestämmelser till ledning för bedömande av det ömsesidiga förhållande, som uppstår, när någon utför arbete för annans räkning. Blott vissa spridda stadganden förekomma. Då nu ifrågasattes, att vissa förut icke straffbara s. k. stridsåtgärder från arbetarsidan mot arbetsköparna skulle kriminaliseras, syntes det befogat att eftersträva en verklig och icke endast formell likställighet emellan de bägge parterna, så att — om över huvud taget en dylik strafflagstiftning skulle inledas — i vart fall i lika grad kränkande åtgärder från arbetsköparnas sida mot arbetarparten skulle lika strängt bestraffas, och detta oavsett den olikartade handlingstyp, som enligt förhållandenas natur må komma till användning. Det erinrades även om den olikställighet emellan arbetare och arbetsköpare, vilken redan nu föreligger på det straffrättsliga området, synbarligen såsom konsekvens av det för hela vårt rättssystem genomgående betraktelsesättet, att arbetskraft icke anses likvärdigt eller ens jämförbar med förmögenhet och icke åtnjuter samma rättsskydd som »gods eller penningar». Det allmänna rättsmedvetandet kräver i första hand på det straffrättsliga området likhet inför lagen. Men i den utsträckning, som straffbestämmelserna avse att garantera förmögenhetsrättsliga intressen kräves framför allt, att de grundläggande förmögenhetsrättsliga intressena dessförinnan äro klart reglerade. Därför hemställdes i motionen om en riksdagens skrivelse till Kungl. Maj:t med framläggande av förslag till sådana civil- och straffrättsliga bestämmelser, att en verklig likställighet i rättsligt avseende emellan arbetare och arbetsköpare kunde komma till stånd. Naturligtvis föranledde denna motion icke någon riksdagens åtgärd.

I den följande kammardebatten tillät jag mig bland annat framhålla: »Det är ju så, åtminstone från mina utgångspunkter, att den ofrid, som råder på arbetsmarknadens område och som man talar mycket om, den ofred för 'tredje man', som det talas särskilt mycket om, och i synnerhet arbetarnas otrygga ställning, som det talas mycket mindre om — allt detta är ytterst konsekvenser av det anarkiska, ekonomiska systemet. Emellertid tror jag, att man också inom de nuvarande förhållandenas ram skulle kunna ernå åtminstone en viss samhällsfred, om man nämligen får till stånd, icke i första hand en ensidig och drakonisk strafflagsstiftning mot arbetarna, utan i stället en civillagstiftning, som skulle kunna utgöra en verklig arbetsrätt, med i viss mån samhällelig kontroll över arbetsgivarna. Vi sakna ju för närvarande en sådan arbetsrätt, d. v. s. en normbildande lagstiftning, som innebär, att med själva arbetsavtalet böra följa vissa primära rättigheter, såsom uppsägnings-tid, skydd mot orättvist avsked, minimilöner, semester, kollektivavtalsrätt, verk samma garantier för utfående av intjänt arbetslön o. s. v. En sådan arbetsrätt ha vi inte i vårt land, men om den komme till stånd, skulle den i någon mån utjämna den olikställighet, som följer av att den ena parten äger produktionsmedlen och disponerar över de arbetstillfällen, där den andra parten är hänvisad att söka sin försörjning. Genom tillkomsten av

en sådan arbetsrätt skulle omedelbart en mängd konflikthanledningar bortfalla, och man skulle då kanske också kunna reflektera på en viss reglering av blockadrätten.»

I Lindhagenskommissionens efter motionens avgivande framkomna utlåtande anfördes bland annat följande mening, som äger intresse i förvarande sammanhang: »Då det gäller att avgöra, huruvida stridsåtgärder av nu ifrågavarande beskaffenhet böra vara tillåtna, kan man ej bortse från de brister, som gällande lagstiftning företer i fråga om säkerställandet av arbetares lönefordringar. Avhjälpandet av dessa brister har redan tidigare stått på dagordningen. Någon lösning har frågan emellertid icke ännu erhållit. Kommissionen anser sig i detta sammanhang böra understryka angelägenheten av att detta för arbetsfreden viktiga spörsmål snarast upptages till förnyat överbäggande och bringas till en lösning, som kan tillfredsställa arbetarnas befogade anspråk att vinna trygghet för utbekommande av intjänta löner.»

Ett klarare stöd för kravet på en civilrättslig reglering av avtalsförhållandet mellan arbetsgivare och arbetare, än kommissionen här lämnat, kan man inte gärna begära. Framför allt styrkes genom uttalandet den uppfattningen, att en sådan civilrättslig reglering måste föregå varje eventuell strafflagstiftning på detta område.

Det med Kungl. Maj:ts proposition till innevarande års riksdag nr 31 framlagda förslaget till lag om vissa ekonomiska stridsåtgärder innehåller dels i §§ 13—16 vissa regler om skadestånd, dels i §§ 17 och 18 bestämmelser angående vissa straff vid åsidosättande av domstols förbud, föreläggande eller föreskrift. Skadeståndsbestämmelserna skola här ej närmare beröras. I fråga om straffbestämmelserna är att märka:

Bötesstraff skall enligt lagförslaget ådömas i följande fall

1) sedan förbud eller föreskrift enligt 17 § meddelats:

a) vid kollektiva stridsåtgärder,

envar, som åsidosätter förbudet eller föreskriften, genom att uppmana eller eljest söka förmå annan att delta i stridsåtgärden; straffpåföljd inträder oavsett om sedermera stridsåtgärden kommer till stånd eller icke.

b) vid övriga stridsåtgärder,

envar, som åsidosätter förbudet eller föreskriften, genom att vidtaga eller fortsätta sådan stridsåtgärd, samt

2) sedan föreläggande om avlysande av stridsåtgärd givits, den som försummar att vidtaga åtgärder enligt föreläggandet.

Nu nämnt »förbud» äger domstolen meddela mot fortsättande eller anordnande av stridsåtgärd, som enligt lagen ej må äga rum. »Föreskrift» äger domstolen meddela om återställande av förhållandet som rubbats genom uppsägning i strid mot lagen av arbets- eller hyresavtal. »Föreläggande» innebär, att den som anordnat viss åtgärd skall ej mindre i tidning införa meddelande om åtgärdens hävande än även på sätt som domstolen bestämmer avlysa åtgärden.

Högsta bötesbeloppet är 120 dagsböter. Saknas tillgång till böternas gäldande, skola de förvandlas till *fängelse* i enlighet med stadgande i allmänna strafflagen, d. v. s. t. ex. 10 dagsböter blir 8 dagars fängelse, 25 dagsböter blir 15 dagars fängelse, 100 dagsböter blir 53 dagars fängelse o. s. v. dock högst 60 dagars fängelse.

Man synes svårigen kunna bestrida, att den sakliga innebörden av de anförda stadgandena är den, att en ny, speciell strafflag härmed skulle införas. Lagförslagets bestämmelser om förbud mot vissa ekonomiska stridsåtgärder ha i verkligheten förlänats eftertryck genom straffstadganden.

Det är visserligen sant att de föreslagna straffbestämmelserna icke omedelbart knyta an till vissa i lagen generellt förbjudna gärningar, med andra ord straffbudena grunda sig icke såsom i allmänna strafflagen på lagens generella förbud för begående av vissa gärningar. Emellan de i lagen förbjudna gärningarna och straffen har inskjutits domstolens förbud, förordnande eller föreläggande i det särskilda fallet och rent formellt framträda därför straffen icke såsom en direkt påföljd av vissa gärningar, utan såsom en konsekvens därav, att den felande överträtt eller negligerat ett domstolens särskilda påbud.

I ett avseende anses väl denna anordning innebära en viss förbättring i jämförelse med den vanliga konstruktionen av ett straffbud, där straffet synes följa direkt på viss angiven gärning och lagen knyter an straffets sanktion till sitt generella förbud mot en viss gärning. Genom den nu föreslagna omvägen, där man alltså kommer fram till straffbudet först via ett domstolens föregående, särskilda påbud, synes i någon mån bliva vunnet, att den dömande myndigheten beredes möjlighet att relativt lätt konstatera själva grunden för straffets ådömande, d. v. s. huruvida en enligt lagen straffbar överträdelse av ett särskilt påbud ägt rum eller icke. Det synes alltså bliva något lättare för domstolen att fastslå, om en eventuell ohörsamhet emot dess eget, i ett konkret fall utfärdade förbud eller föreläggande ägt rum än det skulle bliva att konstatera brottslig gärning eller icke, om utgångspunkten för straffdomen allenast vore ett generellt förbud för de skäligen oklara, i lagen icke närmare beskrivna handlingstyper, som kallas strejk, blockad, bojkott etc.

Emellertid förefaller den angivna vinsten snarare skenbar än verklig. Även sedan förbud för stridsåtgärd meddelats och härefter åtal äger rum på den grund att ett viss överträdande av förbudet anses hava förekommit, lär domstolen ställas inför tvånget att juridiskt kvalificera den handling, som anges innebära ett överträdande av förbudet eller en ohörsamhet emot påbudet.

I den allmänna motiveringen till lagförslaget heter det bland annat:

»Det gäller i detta fall att införa förbud mot stridsåtgärder, som hittills i allmänhet ansetts vara tillåtliga i den ekonomiska intressekampen. Lagens bestämmelser sträcka sig över ett vidsträckt och svåröverskådligt område. Sådana grundläggande begrepp som »blockad», »bojkott», »avbrytande av ekonomisk förbindelse, när det sker av två eller flera i samverkan», »skydds-

arbete» etc. äro icke närmare preciserade. Kommissionen har i sitt betänkande framhållit, att vissa av dessa begrepp icke kunna tillfredsställande definieras i lag, varför det finge överlämnas åt rättstillämpningen »att alltefter förhållandena å varje tidpunkt och i varje fall bedöma vad som skall hänföras under dessa begrepp». Missuppfattningar om lagens innebörd och tillämning kunna vara möjliga och ursäktliga. I dylika fall vore straffansvar ej på sin plats. Men överhuvud skulle ådömandet av straff i anledning av vidtagna stridsåtgärder, som enligt hittills rådande bruk varit erkända och gillade stridsmedel, lätt framkalla en stämning mot hela lagstiftningen och därigenom snarare försvåra än underlätta en allmän anslutning till dess principer. Dessutom kan man icke blunda för att det finnes gränser även för straffhotets effektivitet, när det gäller förebyggandet av massåtgärder. Den försiktighet i fråga om påföljdernas utformning, som kännetecknade de tidigare uppdragna riktlinjerna för lagstiftningen, synes mig alltjämt vara till fulla motiverad.»

I vad sålunda anförts kan man oreserverat instämma.

Måhända kan till förmån för den föreslagna straffanordningen påstås, att därigenom åtminstone skenbart gives ett klarare moraliskt berättigande för straffet. Detta skulle nämligen nu kunna framstå, eller i vart fall framställas, såsom en naturlig och berättigad reaktion däremot, att någon uppenbarligen visat ohörsamhet mot laga myndighets bud. Det är ju icke strejken eller blockaden, som bestraffas, kan man möjligen göra gällande, utan trotsset emot domstolen.

Ett dylikt resonemang kan väl till en början klinga ganska väl i det laglydiga svenska folkets öron, där man av ålder vant sig vid att betrakta de ordinarie domstolarnas förordnanden såsom skäliga, resonabla och i överensstämmelse med sedan länge godkända rättsnormer. Snart nog torde allmänheten likväl komma underfund med, att den i detta fall skall stå inför en extraordinär domstol, vilken på grund av en alldeles särskild lag utfärdar förbud och förordnanden av en sådan art, som hittills aldrig förekommit. Och då torde det knappast vara att vänta, att menige mans rättsmedvetande skall följa med i det nyss anförda, kringgående resonemangen, eller låta sig övertygas av några juridiska spetsfundigheter. För de breda lagren skall det säkerligen, i fortsättningen som hittills, framstå klart nog att böter och fängelse är straff, att den nya lagen därför är en strafflag, att det i grund och botten är själva gärningen som bestraffas och att alltså den dömde i det särskilda fallet fått gå i fängelse helt enkelt *därför*, att han t. ex. uppmanat till arbetsnedläggelse. Om det då skulle återigen upplysas, att saken inte alls förhåller sig på detta sätt, utan att mannen blivit dömd till böter, därför att han åsidosatt ett särskilt förbud, som domstolen utfärdat, lär detta troligen icke föranleda andra reflexioner än att den nya domstolen håller med kapitalisterna och att allmänheten för övrigt icke låter föra sig bakom ljustet av några juridiska sofisterier.

Den nuvarande justitieministern har i annat sammanhang framhållit såsom sin uppfattning det orättmätiga däri, att böter vid oförmåga att erlægga dem

skola förvandlas till fängelse. Det är för rättskänslan stötande att fängelsestraff sålunda faktiskt blir påföljden av en förseelse, vilken enligt lagen icke förtjänar strängare straff än böter. Huru berättigad och riktig denna uttalade mening än må vara, har man dock givetvis för närvarande att utgå ifrån de faktiska förhållandena och måste sålunda fastslå, att där lagen ålägger bötesstraff, betyder detta med andra ord i många fall, men allenast för de fattiga, fängelse. Detta är fallet med den nu föreslagna lagen likaväl som med alla andra.

Frågan om straffpåföljd eller icke i sammanhang med tredjemanslagen har givetvis varit föremål för en mängd särskilda överväganden. Departementschefens hela principiella motivering, liksom hans direktiv till föregående utredningar, hava klart gått efter linjen: icke straff. Likväl har han nu i praktiken kommit fram till den ståndpunkt, som Kungl. Maj:ts proposition intager. Härom heter det allenast: »Överträdelse av lagens förbud mot vissa stridsåtgärder skola liksom enligt kommissionsförslaget medföra skadeståndspåföljd. Dessutom skall domstolen äga utfärda förbud mot vidtagande eller fortsättande av olovlig stridsåtgärd. I händelse sådant förbud icke respekteras, har jag dock ansett bötespåföljd vara erforderlig gentemot dem som uppmåna eller eljest söka förmå annan att deltaga i kollektiv stridsåtgärd eller som vidtaga eller fortsätta annan stridsåtgärd.»

I själva verket går propositionen för övrigt rent straffrättsligt sett synnerligen långt, i det att ju enligt densamma icke blott vissa gärningar på angivet sätt bestraffas, utan jämväl både försök och uppmaning till »brott» i vissa fall särskilt straffbeläggas. Beträffande bestraffandet av uppmaning eller försök är ytterligare särskilt att märka, att dessa handlingar straffas oavsett om de haft effekt eller icke. I denna punkt har ju propositionen till och med gått längre än det föregående förslaget. Ytterligare bestraffas icke blott positiva handlingar utan även underlåtenhetshandlingar, nämligen underlåtenhet att företaga vissa av domstolen förelagda åtgärder. Ytterligare tillkommer det särskilda stadgandet, att då en gärning innefattar såväl brott mot den föreslagna lagen som mot allmän lag, skola särskilda straff ådömas för vardera brottet, vilket väl åtminstone i vissa fall måste anses innebära en skärpning av den allmänna straffmättningsregeln vid sammanträffande av brott enligt strafflagen 4: 1.

Härtill kommer hela komplexet av stadganden angående skadestånd, gående utöver nu gällande skadestandsregler.

Bärande skäl för den nu framlagda nya strafflagstiftningen synas icke undertecknad vara förebragta. Skulle nu nödvändigtvis — snarare på grund av det allmänna politiska läget än såsom en följd av ett omedelbart tränande, faktiskt behov — en legal reglering av de förhållanden anses ofrånkomlig, vilka i de olika tredjemanslagsprojekten beröras, torde man väl ha kunnat åtnöja sig med den sanktion för ifrågavarande lagbud, som skulle ligga däri, att skadestandsanspråk enligt gällande rätt kunde framställas, när fog därtill föreläge. Ännu riktigare synes det undertecknad hava varit, om man helt avstått ifrån straff och skadeståndspåföljder samt åtminstone

försöksvis givit lagen den karaktär av en statsmakternas »rekommendation» åt arbetare och arbetsgivare, som exempelvis förekommer i engelsk sociallagstiftning och där visat sig praktisk. Man synes hos oss vara benägen för en viss övertro på nyttan av allehanda straffbud, måhända under inverkan av rättsåskådningar, som utbildats i den tyska polisstaten.

Den principiella inställningen gentemot en strafflagstiftning på arbetsrättens område, som kom till uttryck i undertecknads förenämnda motion av 1934, vidhålles. I vart fall så länge vår lag saknar en verkligt »Arbetsbalk», vari hela skalan av lönearbetarnas rättigheter gentemot arbetsköparna på ett tillfredsställande sätt utformats och garanterats, böra statsmakterna avhålla sig ifrån att med straffbud kräva efterlydnad av nyuppställda regler, som inskränka lönearbetarnas befogenhet att vägra sälja sin arbetskraft. Även i de fall, där dylik vägran innebär avtalsbrott, bör rimligtvis liksom vid andra avtal icke annat än civila påföljder kunna ifrågakomma.

Man kan icke heller fatta de nyss citerade direktiven till den allmänna ekonomiutredningen annorlunda än såsom ett erkännande åt den principiella inställning, vilken här göres gällande. Arbetsfredens tryggnad kan icke längre behandlas såsom ett självständigt spörsmål. Vilja statsmakterna förhindra eller begränsa möjligheterna för vissa samhällsgrupper att genom ett samfällt uppträdande tillgodogöra sig sina intressen — såsom nu sker genom den föreslagna lagen — böra också dessa grupper beredas nödigt och rättmätigt stöd gentemot de övermäktiga kapitalintressena. Redan vid planläggningen av åtgärderna för arbetsfredens bevarande — alltså nu! — är det av vikt, att åtgärderna framstå såsom fullständigt opartiska och syftande till en rättvis avvägning.

Det är icke alltid bättre med en fågel i handen än med tio i skogen. Vi hava nu i handen Kungl. Maj:ts proposition om vissa ekonomiska stridsåtgärder, men de tio sociala buden, som skulle grundlägga »en rättvis avvägning mellan olika berättigade intressen», eller om man så vill »en verklig likställighet i rättsligt avseende mellan arbetare och arbetsköpare», de fara alltjämt fritt omkring i framtidens dunkla skogar.

Det torde vara bekant, att redan den gällande kollektivavtalslagen stundom anses leda till obilliga resultat. Särskilt har anmärkts på de svårigheter i bevishänseende, som föreligga, när fråga är om beivrande av ett orättvist avskedande. Arbetarparten kan icke styrka att trakasseri föreligger gentemot arbetsgivarens hävdande av sin befogenhet att »fritt antaga och avskeda arbetare», allt eftersom han finner sitt företags intressen så fordra. Den nu framlagda lagen går ju väsentligen längre än kollektivavtalslagen. Den bygger icke, såsom kollektivavtalslagen i princip gör, på den begripliga och erkända regeln, att avtal skall hållas och att avtalsbrott kan medföra skadestånd. Den nya lagen kan icke sägas bli en kodifiering av sedvanerätt. Den inför i stället, på ett utomordentligt känsligt område, en mängd nya, tvingande rättsregler, vilka för stora delar av svenska folket torde komma att verka synnerligen egenartade. Den bestraffar, säga vad man vill, såsom brott vad hittills varit tillåtet, och kriminaliserar sålunda en del av arbetar-

rörelsens hittillsvarande stridsmedel. Landsorganisationen har ju också i centrala punkter »ställt sig betänksam» och krävt motprestationer från arbetsgivarsidan, varom emellertid icke stadgats. Redan med kollektivavtalslagen synes bågen vara ganska hårt spänd. Ytterligare påfrestningar kunna givetvis försökas, men icke utan risk. Frågan blir, om över huvud taget den svenska fackliga och politiska arbetarrörelsen skall någon längre tid, med bibehållande av sin hittillsvarande livskraft och egenart, kunna tåla vid den ytterligare påfrestning, som den nya lagen otvivelaktigt kommer att omsider medföra — tåla vid icke blott lagen, utan därtill även läran om dess förträfflighet eller nödvändighet.

Det torde knappast behöva framhållas, att enligt undertecknads mening grundfelet med alla pacifiseringsförsök av denna eller liknande typ inom det kapitalistiska näringslivet är, att man försöker tvinga fram en harmoni på ett område, där förutsättningarna för harmoni saknas. Man försöker med våld skapa ett friktionsfritt system, utan att likväl upphäva de krafter, som alltjämt framkalla klasskampen. Man fingerar en för »samhällets» skull åtråvärd intressegemenskap emellan arbetsköpare och arbetare och vill reglera deras intressekonflikter med formellt opartiska lagar, utan tillräcklig hänsyn till, att privatäganderätten över produktionsmedlen alltjämt skänker ena parten ett oerhört och ofrånkomligt företräde. De föreslagna åtgärderna rikta sig som regel emot s. k. kollektiva stridsåtgärder, d. v. s. de framgångsmetoder, som de egendomslösa utbildat åt sig, men däremot inriktar man sig icke i lika mån på att begränsa användningen av de stridsmedel, som hava sin grund i äganderätten och ur denna härleda sin kraft. Alla dylika försök att skapa samhällsfred äro dömda att misslyckas. Antingen fortsätter striden öppet såsom förut, fast i nya, till en början förvirrade former, eller hamnar man slutligen i den fascistiska staten och ett nytt slaveri. Blott genom beträdande av socialistiska vägar kan man slutligen nå fram till den nuvarande ordningens och ofridens ersättande med ett system av solidariskt samarbete. På samma sätt som det är ett hopplöst företag att med nuvarande system söka utrota arbetslöshetens samhällssjukdom, är det också omöjligt att skapa »arbetsfred» med bibehållande av den kapitalistiska ordningen.

Med åberopande av vad sålunda anförts och då det väl icke lärers ifrågakomma, att den föreslagna lagen kan antagas utan däri förekommande bestämmelser om skadestånd, straff och domstolsförfarande, hemställes härmed,

A) att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 31, eller alternativt

B) att riksdagen, vid antagande av en lag om vissa ekonomiska stridsåtgärder, måtte jämväl besluta i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utarbetande av en sammanförd, systematiserad lagstiftning till skydd för arbetsanställda, eller en särskild Arbets-Balk, varmed närmare åsyftas 1) skydd mot orättvist avskedande, 2) rätt till viss uppsägningstid, 3) rätt

till viss minimilön, 4) rätt till semester, 5) rätt till människovärdiga arbetsförhållanden, 6) rätt till ledighet, understöd och återanställning vid barnsbörd, 7) rätt till pension efter långvarig tjänst i samma företag, 8) kollektivavtalsrätt, 9) verk samma garantier för utfående av intjänt arbetslön, 10) samhällelig kontroll i de anställdas intresse över företagare och deras förlagsgivare.

Stockholm den 16 februari 1935.

Georg Branting.
